

Beleidsplan Cognitief Talent Basisschool St. Bavo

Vastgesteld door: Dir. T. Smeijers

Datum: 20-6-2022

Beleidsplan Cognitief Talent St. Bavo

(meer - en hoogbegaafdheid)

1. Verantwoording	pag.3
2. Cognitief talent (meer- en hoogbegaafdheid)	pag.4
3. Doelstelling	pag.7
4. Screening, signalering en diagnostiek	pag.9
5. Stappen van de aanpak van St. Bavo voor leerlingen die meer 'cognitieve uitdaging' nodig hebben!	pag.13
6. Toelichting stappen begeleiding	pag.15
A. Compacten en verrijken	
B. Onderpresteren	
C. Versnellen	
7. Toekomstperspectief	pag.24
Bijlagen:	
1. <i>De Levelklas</i>	<i>pag.25</i>
2. <i>Deelname aan de Levelklas</i>	<i>pag.26</i>
3. <i>Begeleiding op niveau van het Regionaal Samenwerkingsverband (RSV)</i>	<i>pag.29</i>
4. <i>Artikel 'Weg met de plusklas'</i>	<i>pag.30</i>
5. <i>Afkortingen</i>	<i>pag.31</i>

1. Verantwoording

In dit beleidsplan Cognitief Talent (meer- en hoogbegaafdheid) heeft basisschool St. Bavo haar visie weergegeven op dit gebied. Zij wil passend onderwijs bieden aan alle leerlingen, dat voldoet aan de specifieke behoeften.

Er is bewust gekozen voor de benaming cognitief talent (meer- en hoogbegaafdheid).

We spreken over cognitief talent omdat we ervan uitgaan dat **iedereen talent** heeft!

ledere persoon, wat zijn aard, opvoeding, voorgeschiedenis, achtergrond, lichamelijke of geestelijke beperkingen ook zijn, heeft talent. (Luk Dewulf)

We beschrijven hier hoe we op de St. Bavo het onderwijs vormgeven aan onze cognitief getalenteerde kinderen.

Dit beleid is niet enkel vormgegeven voor de hoogbegaafde leerlingen (gemiddeld zo'n 2,5 % van de school) maar ook voor de meer begaafde leerlingen (15-20% van de school.)

Dit beleidsplan beschrijft achtereenvolgens de begripsbepaling (hfdst 2) de doelstelling (hfdst 3), hoe signalering en diagnostiek wordt uitgevoerd met behulp van het DHH-PO (hfdst 4), diverse vormen van begeleiding (hfdst 6) en er wordt vooruit gekeken naar de toekomst (hfdst 7). Een lijst met afkortingen en verklaringen is toegevoegd als bijlage.

2. Cognitief talent (meer- en hoogbegaafdheid)

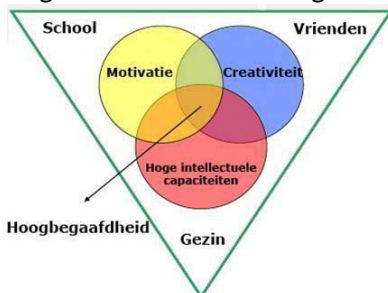
Intelligentie wordt op diverse manieren gedefinieerd. Wechsler, de maker van de meest gangbare intelligentietests als WISC en WAIS, definieert intelligentie als volgt: 'Intelligentie is het vermogen doelgericht te handelen, rationeel te denken en effectief met de omgeving om te gaan'.

Resing en Drenth omschrijven intelligentie uitgebreider. Zij zien intelligentie als een conglomeraat van verstandelijke vermogens, processen en vaardigheden, zoals het abstract, logisch en consistent kunnen redeneren, het kunnen ontdekken, leggen en doorzien van relaties. Maar ook het kunnen oplossen van problemen, regels kunnen ontdekken in schijnbaar ongeordend materiaal en met bestaande kennis nieuwe taken kunnen oplossen, behoren tot de vaardigheden zoals benoemd door Resing en Drenth. Tot slot voegen zij de vaardigheid toe dat men zich flexibel moet kunnen aanpassen in nieuwe situaties en het zelfstandig kunnen leren, zonder directe en volledig instructie nodig te hebben.

(Hoog)begaafdheid is niet hetzelfde als een hoge score op een IQ-test. Dit staat al lang niet meer ter discussie. Er is geen eenduidige wetenschappelijke definitie van (hoog)begaafdheid. Toch bieden de diverse theorieën en modellen relevante aanknopingspunten voor een werkdefinitie die bruikbaar is voor de onderwijspraktijk.

Onderzoek toont aan dat mensen die prestaties op hoog niveau leveren vaak over kenmerkende persoonlijkheidseigenschappen beschikken. Dit wordt met het triadische model van Renzulli geïllustreerd. Dit "drieringenmodel" geeft aan dat (hoog)begaafden vaak over de volgende persoonlijkheidskenmerken beschikken:

- **Hoge intellectuele vermogens:** intelligentie die boven het gemiddelde ligt, vaak gemeten met een prestatie- of intelligentietest, meestal uitgedrukt met een intelligentiequotiënt (IQ).

- **Taakgerichtheid en volharding (motivatie):** doorzettingsvermogen om een taak te volbrengen.
- **Creatief vermogen:** het vermogen om op een originele en vindingrijke wijze oplossingen voor problemen te bedenken.

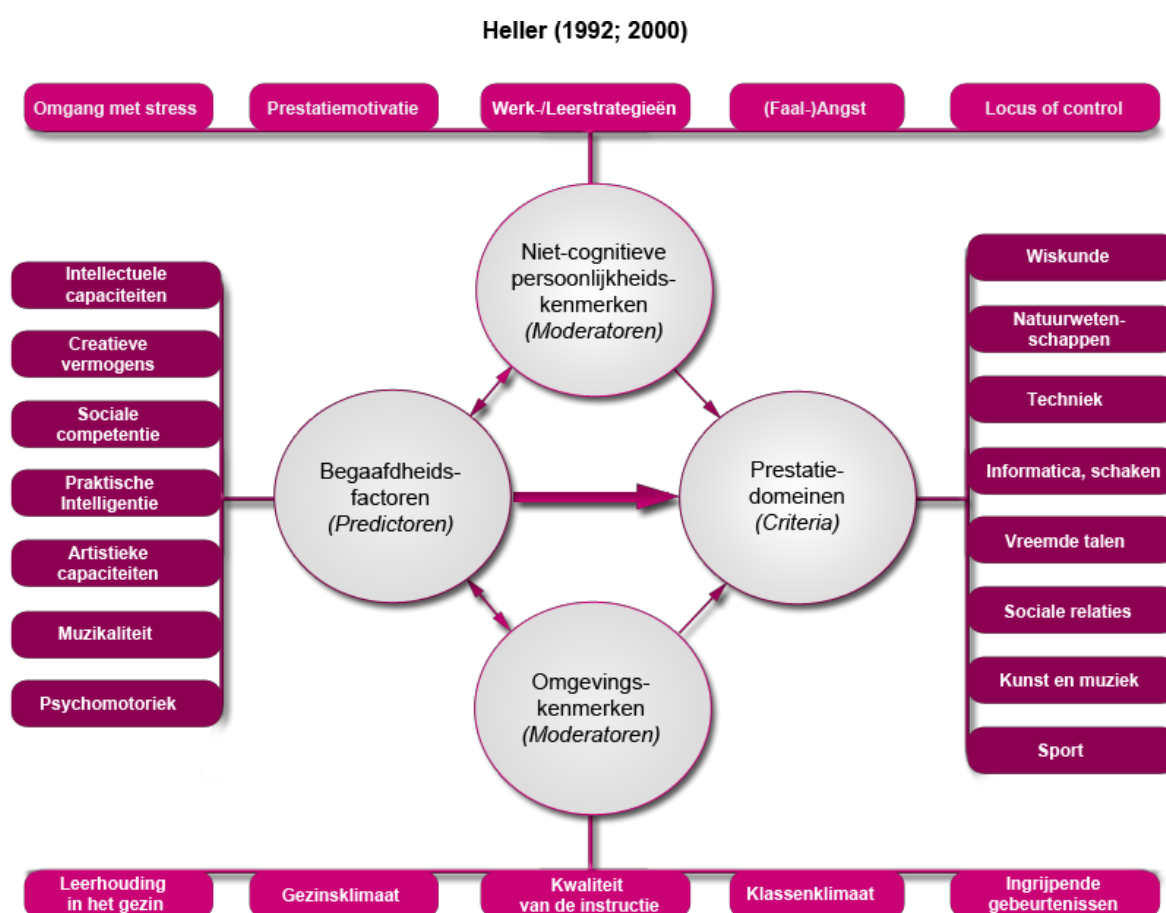
Ter aanvulling op de door Renzulli beschreven aanlegfactoren (hoge intellectuele capaciteiten, creativiteit en motivatie), wordt in het meerfactorenmodel van Mönks het belang van een goede interactie met de sociale omgeving benadrukt voor een gezonde ontwikkeling. Hierbij gaat het met name om de wisselwerking met gezin, school en vrienden (peers/ontwikkelingsgelijken). Pas bij een goed samenspel van de persoonskenmerken en

sociale omgevingen kan (hoog)begaafdheid zich ontwikkelen. Dit kan alleen tot stand komen als ook de sociale competentie voldoende eigen gemaakt kan worden.

In het model van Renzulli en Mönks wordt echter niet direct duidelijk wat de schoolomgeving precies moet doen om de hoogbegaafdheid te herkennen en begeleiden.

Het model van Heller onderscheidt niet-cognitieve persoonlijkheidskenmerken en omgevingskenmerken die een negatieve of positieve invloed kunnen uitoefenen op aanleg en gedrag. Van belang is om zicht te krijgen op hoe deze belemmerende of stimulerende factoren van invloed zijn op het ontwikkelingsproces.

Hierdoor ontstaat inzicht in de benodigde ondersteuning en begeleiding die kan bijdragen om het potentieel om te zetten in hiermee overeenstemmende prestaties. De kenmerkende leer- en persoonlijkheidseigenschappen van (hoog)begaafde leerlingen kunnen dan ook zichtbaar blijven of worden.

De werkdefinitie die Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) hanteert is consistent met de belangrijkste aspecten, waarover in de meest bekende theorieën en modellen consensus bestaat, of waarin zij elkaar aanvullen:

- Sterk potentieel, (hoog)begaafde leerlingen beschikken over een in aanleg aanwezig potentieel om tot uitzonderlijke prestaties te komen, behorend bij de beste 10%, op één of meerdere begaafdheidsgebieden
- Dynamisch, de ontwikkeling van talent is een langdurig en dynamisch proces. Zowel persoonlijkheidseigenschappen als de interactie met de omgeving zijn medebepalend voor de mate waarin het aanwezige potentieel tot zijn recht komt (Mönks, Heller en Gagné)

- Creatief denkvermogen; een (hoog)begaafde leerling beschikt over een hoge intelligentie in combinatie met een creatief denkvermogen (Renzulli, Mönks, Sternberg).
- Intrinsieke motivatie, daarnaast is er sprake van een intrinsieke motivatie (doorzettingsvermogen) om een taak te volbrengen wat zich onder andere uit in een sterke gedrevenheid wanneer iets hun interesse heeft (Renzulli, Mönks)
- Domeinspecifiek, (Hoog)begaafdheid is domeinspecifiek (Gardner, Heller en Gagné)
- Meerdimensioneel, (Hoog)begaafdheid is geen eendimensionaal begrip dat is uit te drukken in een criterium als een IQ "score" > 130. Een hoge score is wel een sterke indicatie van een hoge intelligentie, maar een lagere score sluit dit niet uit. (Hoog)begaafdheid omvat in ieder geval meer dan een hoge intelligentie en intelligentie omvat meer dan een IQ test meet (Gardner, Sternberg)

Ongeveer 10% van alle leerlingen laat kenmerken zien die duiden op (hoog)begaafdheid. Naast een sterk ontwikkelingspotentieel beschikken begaafde leerlingen over creërend denkvermogen en een sterke gedrevenheid. Het is niet vanzelfsprekend dat dit zich ook uit in excellente prestaties op één of meerdere gebieden. Hiervoor is een stimulerende leeromgeving nodig, met onderwijsgeevenden die rijk onderwijs vormgeven dat (ook) aansluit bij de onderwijsbehoeften van deze leerlingen.

Prof. Dr. Tessa Kieboom, directeur van Exentra expertisecentrum rondom hoogbegaafdheid in Vlaanderen, vat de eigenschappen van hoogbegaafde kinderen treffend samen in een cognitief luik en een zijsluik.

Cognitief - zijsluik model van hoogbegaafdheid (Kieboom, 2007)

Onze school St. Bavo geeft de voorkeur aan het model van Tessa Kieboom, het past bij onze visie en onze manier van werken (hoofd- hart-handen).

3. Doelstelling

“De St. Bavo wil passend onderwijs bieden aan alle leerlingen, dat voldoet aan de specifieke behoeften van de leerlingen.”

Dit vraagt om onderwijsprofessionals die vanuit een rijke leeromgeving doelgericht kunnen inspelen op de capaciteiten, interesses en behoeften van alle leerlingen. Om dit te realiseren zijn schoolbrede onderwijsaanpassingen noodzakelijk die ook ruimte bieden aan het inspelen op individuele onderwijsbehoeften. Het gaat hierbij zowel om leerlingen die minderbegaafd zijn als om leerlingen met een bovengemiddelde tot hoge intelligentie. Dit plan is toegespitst op deze laatste doelgroep. Om bovengenoemde doelstelling te bereiken is het belangrijk dat de St. Bavo voldoet aan de voorwaarden zoals deze hieronder op HGW-wijze zijn geformuleerd.

Een school die:

- Gebruik maakt van het DHH-PO voor signalering, diagnostiek en begeleiding.
- Een leerlijn voor compacten en verrijken voor groep 1 t/m 8 heeft, welke is geïntegreerd in de dagelijkse werkwijze.
- Een goed en transparant pedagogisch klimaat heeft, waarin leerlingen zich gehoord en gezien voelen.

Een leerkracht die:

- Een brede blik heeft op de ontwikkeling van kinderen.
- Voldoende kennis heeft van hoogbegaafdheid, doordat deze getraind is op dit gebied.
- Vaardigheden heeft getraind om opgedane kennis omtrent het begeleiden van hoogbegaafde kinderen op passende wijze plaats te laten vinden.
- Een reëel beeld heeft van begaafdheid en begrijpt hoe het ontwikkelingsproces van begaafde leerlingen (onder gunstige omstandigheden) kan verlopen.
- Begrijpt welke educatieve behoefte de leerling heeft.
- Een geïntegreerde, gedifferentieerde aanpak hanteert voor de leerlingen in de groep.
- Hogere- orde- denkvaardigheden stimuleert, maar ook de lagere orde denkvaardigheden op niveau weet aan te spreken, zodat ook deze worden ontwikkeld.
- Rekening houdt met de eigenheden en behoeften van de leerlingen op het gebied van de sociaal- emotionele ontwikkeling.

Een schoolspecialist die:

- Zich geprofessionaliseerd heeft op het gebied van meer- en hoogbegaafdheid.
- Eerste aanspreekpunt is voor leerkrachten met vragen over leerlingen m.b.t meer- en hoogbegaafdheid.
- Vaardig is in het werken met het DHH-PO.
- Leerkracht en IB-er kan ondersteunen in het werken met het DHH-PO.
- Het beleid meer- en hoogbegaafdheid vormgeeft en implementeert op schoolniveau.
- Contactpersoon is voor externen als het gaat om hoogbegaafdheid.

Materialen die:

- Voldoen aan de kenmerken van verrijkingsmateriaal.
- Voldoende beschikbaar zijn voor leerlingen van groep 1 t/m 8.
- Aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling van de leerling.

Een schoolbestuur dat:

- Zorg draagt voor uitvoering van het beleid zoals door de werkgroep Cognitief Talent St. Bavo is opgesteld.
- Een plaats in de *Levelklas* faciliteert voor alle leerlingen van groep 6 t/m 8 waarvoor dit noodzakelijk is.

4. Screening, signalering en diagnostiek

- Het is van belang leerlingen van deze doelgroep tijdig te signaleren zodat eventuele problemen voorkomen kunnen worden. Op deze wijze wordt er preventief gewerkt.
- Novilo (opleidingscentrum op het gebied van talentontwikkeling en hoogbegaafdheid in Utrecht) vat de positieve gedragskenmerken van de hoogbegaafde leerling samen in drie clusters.

Cognitief:

De hoogbegaafde leerling:

- heeft bij interesse een goede concentratie
- heeft een voorsprong
- heeft een scherpe waarneming
- heeft een leer/nieuwsgierigheid
- heeft een brede diepgaande interesse
- kan snel analyseren
- kan verbanden leggen
- kan en heeft een voorkeur voor top down leren
- heeft een voorkeur voor abstraheren
- is gedreven en zelfsturend
- ontwikkelt theorieën

Creatief:

- De hoogbegaafde leerling:
  - heeft een rijke fantasie
  - heeft een groot creërend vermogen
  - heeft veel originele ideeën
  - heeft een opvallend gevoel voor humor
  - houdt van uitdagingen en risico's

Sociaal-emotioneel:

- De hoogbegaafde leerling:
  - is gevoelig voor verwachtingen van anderen
  - is inlevend, kan zaken vanuit meerdere invalshoeken bekijken
  - heeft een groot rechtvaardigheidsgevoel
  - is associatief denkend
  - stelt vragen over zingeving
  - is idealistisch en moralistisch

Hierbij wordt opgemerkt dat elke hoogbegaafde leerling anders is en bovenstaande kenmerken in meer of mindere mate voor zullen komen bij een hoogbegaafde leerling die goed in zijn/haar vel zit.

Het DHH-PO is een goed hulpmiddel om leerlingen in een vroeg stadium te leren herkennen. Wanneer een leerling later herkend wordt, of wanneer er problemen in de ontwikkeling worden waargenomen, wordt het DHH-PO als hulpmiddel ingezet om de juiste onderwijsbehoeften en begeleiding vast te stellen. Bij zowel signalering als diagnostiek is de rol van ouders en de leerling belangrijk.

DHH-PO

Voor zowel signalering als diagnostiek wordt er op de St. Bavo gebruik gemaakt van het Digitaal Handelingsprotocol Begaafdheid. Het DHH- PO is een web-based programma speciaal voor de hoogbegaafde leerling. Het programma bevat de modules: signalering, diagnostiek, leerlingbegeleiding en evaluatie.

Quick Scan

De richtlijnen van het DHH worden op onze school aangehouden nl. de QuickScan wordt afgenomen op de volgende momenten:

- bij instroom van een leerling in groep 1 wordt na 6 weken de QuickScan ingevuld.
- medio april groep 3
- medio april groep 5.

De QuickScan dient als vroege en verkorte signalering. Deze momenten zijn opgenomen in onze toetskalender.

Signalering

In de module signalering moeten meerdere gegevens ingevuld worden, waaronder de indruk van de leerkracht en ouders, resultaten uit het leerlingvolgsysteem, een signaleringslijst voor leerkracht en ouders. Wij willen benadrukken dat signalering van deze leerlingen erg lastig is en blijft. De module signalering wordt daarom altijd ingezet wanneer ouders of de leerkracht vermoeden dat er sprake zou kunnen zijn van (hoog)begaafdheid. Deze module wordt afgesloten met een schriftelijk verslagje. Er mag ook direct gestart worden aan de module diagnostiek als er voldoende kenmerken van hoogbegaafdheid worden gezien.

Indien er een vermoeden van onderpresteren is, de leerling al eerder vervroegd is doorgestroomd of er capaciteitengegevens bekend zijn (>130) dan wordt de module signalering overgeslagen.

Diagnostiek

De module diagnostiek bestaat uit een observatielijst voor zowel de leerkracht als de ouders. Ook de leerling kan (vanaf groep 5) de leerling-vragenlijst invullen. Het invullen van deze lijst is echter niet vereist om tot een conclusie te komen, maar kan een zeer goed middel zijn om een gesprek met de leerling aan te gaan. Om te kunnen bepalen of een leerling een didactische voorsprong heeft, wordt er doorgetoetst.

Doortoetsen

Er wordt doorgetoetst op de vakgebieden: rekenen, begrijpend lezen en spelling tot een leerling een B-score haalt. Er kan ook gebruik gemaakt worden van de vaardigheidsscores. Deze kunnen als signaal dienen. Om te voorkomen dat de leerling te veel getoetst wordt, kan er op basis van de **vaardigheidsscores** gekozen worden om één toets hoger af te nemen dan de eerstvolgende toets. (Er wordt door DHH en CITO geadviseerd niet verder dan een jaar vooruit te toetsen).

Bijvoorbeeld:

Op de M5 toets heeft de leerling een VS die uitkomt op niveau M7. De E5 toets kan dan overgeslagen worden en er kan gekozen worden voor het afnemen van de M6 toets. Wanneer de leerling hier een I-score haalt, kan er doorgedaan worden met de E6. Wanneer de leerling op de M6 een I+ scoort, kan de M7 toets alsnog afgenomen worden.

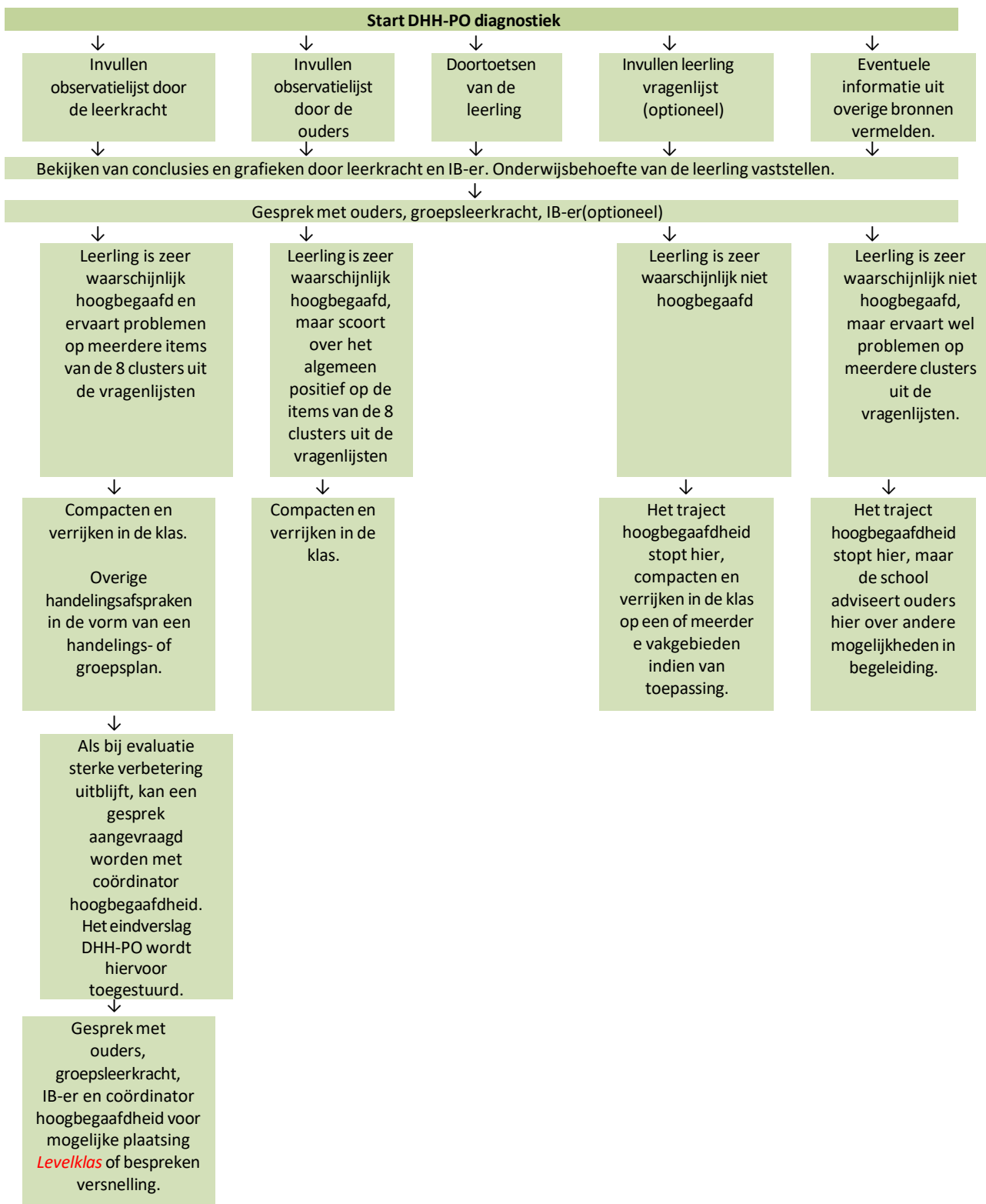
Op basis van deze resultaten geeft het protocol een uitgebreid verslag. De resultaten van de vragenlijsten, ingevuld door ouders en leerkracht worden weergegeven in acht clusters, waarbij bevorderende en belemmerende factoren worden vermeld:

- Leer- en persoonlijkheidseigenschappen
- Werk- en leerstrategieën
- Prestatiemotivatie
- Sociaal functioneren
- Zelfbeeld

- Perfectionisme
- Onderpresteren
- Faalangst

De didactische gegevens worden omgezet in een grafiek waarbij aangegeven wordt of er sprake is van een ontwikkelingsvoorsprong. Aan de hand van dit verslag volgt een oudergesprek waarin de leerkracht of intern begeleider zijn/haar bevindingen kan toelichten en ouders hun informatie kunnen nuanceren of aanvullen. Eventuele verschillen in inzicht tussen ouders en school worden eveneens in dit gesprek aan de orde gesteld. Op basis van de gegevens van het DHH-PO, wordt door de school een begeleidingsadvies gegeven op basis van de onderwijsbehoefte van de leerling. De school schrijft na dit gesprek het eindverslag.

Op de volgende pagina wordt in een stroomschema weergegeven wat de stappen zijn voor de module diagnostiek.

5. Stappen van de aanpak voor leerlingen die meer cognitieve uitdaging nodig hebben 'op de St. Bavo'

Inleiding:

Willen wij werkelijk tegemoet komen aan de behoeften van deze kinderen, dan is het belangrijk dat wij als leerkrachten in de basis ruimte creëren voor aanbod aan de niet-gemiddelde leerlingen in onze groepen. We gebruiken hiervoor ook de methodes, het levelwerk en de (plusklas) levelklas.

Op St. Bavo wordt er in het algemeen les gegeven op drie niveaus: aanpak A (uitdaging en verrijking), aanpak B (de gemiddelde groep) en aanpak C (extra instructie).

De kinderen worden in een aanpak ingedeeld n.a.v. observaties, de resultaten op de Cito en de methode gebonden toetsen.

De aanpak die hieronder beschreven wordt, is voor de leerlingen die in aanpak A zitten en die meer uitdaging en verrijking nodig hebben. Dit bieden wij aan op drie niveaus.

Stap 1: Verrijking behorend bij de methode

Dit zijn de leerlingen die in aanpak A zitten. De leerlingen hoeven niet aan elke instructie deel te nemen, maar mogen eerder beginnen met hun oefenstof. De oefenstof wordt bepaald door de methode. Deze geeft precies aan welke oefeningen de leerlingen in aanpak A moeten maken. Wanneer de kinderen klaar zijn, kunnen ze verder met uitdagende/verrijkende bladen/schriften die bij de methode horen. We werken met de digitale methode Pluspunt 4 voor rekenen en voor taal werken we met Taal Actief 4 in het 'Plusboek'. De leerkracht is verantwoordelijk voor de aangeboden stof, de instructie, het nakijken, evalueren en het feedback geven op het gemaakte werk.

Stap 2 a: Verrijking behorend bij de methode, aangevuld met Levelwerk eerste leerlijn

Dit zijn de leerlingen die in niveau A werken, maar het extra aangeboden werk, behorend bij de methode, is niet voldoende voor hen. Ze hebben een voorsprong van minstens 10 maanden bij taal óf rekenen op de CITO toetsen. De leerlingen worden besproken in de groepsbespreking en met IB en talentbegeleider wordt besloten om de stof te compacten en een aparte leerlijn in te gaan zetten. *In het programma DHH- PO wordt in 'bibliotheek' aangegeven hoe kan worden gecompact. Ook in Teams School – Algemeen- Compacten en verrijken t.b.v. Levelwerk/ Levelklas per vakgebied, staat per vakgebied aangegeven hoe dit vorm gegeven kan worden.*

Dit kan voor meer- en (hoog)begaafde leerlingen in het basisonderwijs worden aangevuld met 'Levelwerk'. In de orthotheek staan mappen met werk per groep ingedeeld (een kist voor kleuters: Levelspel en Levelwerk voor groep 3 t/m 8+).

We gebruiken de **eerste leerlijn** voor leerlingen die begaafd zijn op een bepaald gebied.

- De leerkracht maakt samen met de talentbegeleider een keuze uit het aanbod van Levelwerk. Als de leerling in de klas klaar is met het gecompact werk, kan hij/ zij verder werken met het Levelwerk en de opdrachten, indien mogelijk, verwerken met gelijkgestemden.
- De leerkracht geeft dit aan op de weektaak.
- De leerkracht is verantwoordelijk voor de aangeboden stof, de korte instructie van het Levelwerk, het nakijken, evalueren en feedback geven op het gemaakte werk.
- De leerlingen krijgen wekelijks korte procesgerichte begeleiding van een talentbegeleider.

Stap 2b Verrijking uit methode, aangevuld met Levelwerk tweede leerlijn

Jaarlijks worden de leerresultaten van alle leerlingen op de Cito (leerlingvolgsysteem) en de Quickscans van het DHH-PO ('protocol voor signalering en diagnostisering van intelligente en (hoog)begaafde kinderen in het primair onderwijs') bekeken. Dit zijn de leerlingen die in niveau A werken, maar het extra aangeboden werk, behorend bij de methode, is niet voldoende voor hen.

Ze hebben een voorsprong van minstens 10 maanden op de CITO toetsen op alle vlakken. Ze hebben minimaal 10 maanden (1 jaar) voorsprong bij “Cito Begrijpend lezen én Cito Rekenen. De leerlingen komen in de groepsbespreking en met IB en talentbegeleider wordt besloten om de stof te compacten en een aparte leerlijn in te gaan zetten Dit wordt vervolgens ook bekeken door de werkgroep Cognitief Talent .

Deze leerlingen kunnen na overleg met de ouders gaan starten met de **tweede leerlijn** voor begaafde leerlingen die voor alle vakken verrijking nodig hebben.

Voor deze leerlingen is het nodig dat we stof van de kernvakken gaan compacten. Deze leerlingen hoeven niet alle oefenstof te maken, omdat zij deze stof al beheersen. Er moet tijd vrij geroosterd worden om op vaste tijden aan Levelwerk te werken en andere projecten te volgen (zoals techniek).

Het werken met de leerlijn Levelwerk wordt begeleid door de leerkrachten i.s.m. de talentbegeleiders (de coördinatoren hoogbegaafdheid Kirsten en Yvonne).

De leerkrachten zijn verantwoordelijk voor het aansturen van de leerling met Levelwerk, het inplannen van het werk op de weektaak en het toezien op het werk van de leerling, het (laten) nakijken van het gemaakte werk. De talentbegeleiders zijn verantwoordelijk voor de materialen, het begeleiden van de leerkrachten, het evalueren en geven van feedback , het geven van voorlichting over hoogbegaafdheid aan collega's.

Het is mogelijk dat de leerkracht en talentbegeleider (Levelwerk) handelingsverlegenheid ervaren en de inzet van stap 1 en 2 niet toereikend zijn.

Bijvoorbeeld:

- De stappen 1 en 2 bieden niet voldoende uitdaging aan een enkele leerling (3 % van alle basisschoolleerlingen)
- Een leerling ervaart problemen op meerdere clusters uit de diagnostiekfase. Er wordt dan een aanmelding gedaan voor deelname aan de Levelklas (plusklas).

Stap 3 Deelname aan de Levelklas (plusklas). Zie bijlage

Zie begeleiding en werkwijze Levelklas.

De werkgroep Cognitief Talent bepaalt of de leerling wordt toegelaten.

Indien de Levelklas niet voldoende kan bieden voor de leerling, kan de leerling worden aangemeld bij een school met voltijds HB onderwijs.

Stap 4 Een school met voltijds Hb onderwijs: Zie bijlage

Wanneer blijkt dat de aanpakken van Niveau 1 en 2 en een dagdeel in de **Levelklas** niet voldoende is voor de leerling, dan adviseren we ouders om op zoek te gaan naar een school die voltijds passend HB onderwijs biedt.

In onze omgeving kun je dan bijvoorbeeld denken aan het “Montessori plus” in Breda, Linus- onderwijs in Etten- Leur, de Springplank in Teteringen, “Lavor / Leonardo” van het KPO in Roosendaal en Driecant in Tilburg.

6. Toelichting begeleiding stappen:

Hieronder wordt uitgebreider geschreven wat de begeleiding van de (meer- en of hoog) begaafde leerling op St. Bavo inhoudt.

A. **Compacten en verrijken**

Compacten en verrijken wordt toegepast bij meer- en hoogbegaafde leerlingen. Compacten betekent dat de reguliere lesstof wordt ingedikt waarbij de stof beperkt wordt tot de essenties. Het DHH-PO maakt hierbij onderscheid tussen compacten volgens de eerste en de tweede leerlijn en geeft per methode richtlijnen voor compacten aan.

De eerste leerlijn:/ meerbegaafden

Begaafde leerlingen met een IQ van 115 of meer die langere tijd hoge scores halen op rekenen en taal (3x I scores) én waarvan de leerkracht signaleert dat ze meer aanpassing van de stof nodig hebben:

- volgen de instructie bij nieuwe elementen in de leerstof van taal en rekenen.
- de hoeveelheid oefenstof wordt daarna beperkt, met name het herhaald oefenen. We verwijzen hiervoor naar de methode.
- ze werken 1 à 2 lessen per week bij taal en rekenen aan verrijkingsmateriaal op het gebied van taal en rekenen.

De tweede leerlijn:/ hoogbegaafden

Hoogbegaafde leerlingen met een IQ van 130 of meer wordt een minimum aan instructie en oefenstof gegeven bij taal en rekenen. Deze leerlingen werken 3 à 4 keer per week tijdens taal en rekenen aan bovengenoemd verrijkingsmateriaal en verrijkingsmateriaal dat bij voorkeur een beroep doet op het creatieve denkvermogen.

Wij maken op de St. Bavo gebruik van de leerlijn van Levelwerk. (*EDUFORCE*)

I.o.m. talentbegeleiders wordt de begeleiding besproken. Onder verrijken wordt wezenlijk ander leerstofaanbod verstaan, waar kinderen ook daadwerkelijk iets van leren. Het gaat dus niet om meer werk, maar om inhoudelijk ander werk.

Het aanbod van compacten en verrijken is met nadruk **niet vrijblijvend** voor de leerling. Er wordt per vakgebied gekeken of het noodzakelijk is om te compacten en verrijken. In de praktijk zal dit betekenen dat de ene leerling op meerdere vakgebieden compact en verrijkt, terwijl een andere leerlingen enkel compact en verrijkt op maar één vakgebied.

Onze talentbegeleiders (gecertificeerd NOVILO 2017) zijn:

- Kirsten van Engelen (kartrekker werkgroep CT en vroeg-signalering en begeleiding groepen 1-4)
- Yvonne Frijters (kartrekker werkgroep CT en begeleiding groepen 5-8)

Taken van de talentbegeleiders/coördinatoren hoogbegaafdheid

(zij hebben hiervoor ieder 0,1 FTE = 4 uren. Er dient bekeken te worden of de volgende taken haalbaar zijn binnen deze uren)

- ze zijn kartrekkers van de werkgroep Cognitief Talent,
- ze zijn verantwoordelijk voor het protocol Cognitief Talent
- ze verzorgen het aanbod in de Levelklas en de begeleiding van de leerlingen
- ze houden 2x per jaar gesprekken met ouders van leerlingen in de Levelklas
- ze zijn verantwoordelijk voor de materialen van Levelwerk
- ze begeleiden de leerkrachten
- ze geven voorlichting over hoogbegaafdheid aan collega's
- ze hebben contact met externen in het kader van hoogbegaafdheid.

B. Onderpresteren

Onderpresteren is letterlijk: minder presteren dan je op grond van je aanleg en capaciteiten zou kunnen. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen twee groepen onderpresteerders: relatieve onderpresteerders en absolute onderpresteerders.

Relatieve onderpresteerders presteren minder dan je op grond van hun intelligentie mag verwachten, maar blijven in elk geval rond het groepsgemiddelde presteren. Deze leerlingen worden met betrekking tot hun toetsprestaties voor de leerkracht als het ware onzichtbaar, ze vallen niet op in de massa.

Absolute onderpresteerders halen niet alleen prestaties beneden hun eigen vermogens, hun prestaties zijn beneden het groepsgemiddelde en veelal ook beneden de beheersingsnorm. Zij vallen juist op met betrekking tot hun toetsresultaten, zij het niet in positieve zin.

Bij zowel relatieve als absolute onderpresteerders zien we dat de negatieve prestatiespiraal waarin ze zijn terecht gekomen effect heeft op hun verdere welbevinden en functioneren. Dit uit zich in waarneembare gedragskenmerken.

Het is niet altijd makkelijk om de oorzaak van het onderpresteren te ontdekken. En juist die oorzaak is belangrijk om te weten, als je het onderpresteren effectief aan wilt pakken. Er is niet één oplossing of aanpassing om onderpresteren aan te pakken. Dit is per leerling verschillend.

Oorzaken kunnen zijn:

- ✓ Niet kunnen:
Van hoogbegaafde leerlingen wordt vaak verwacht dat ze veel dingen meteen snappen en kunnen. Leerlingen verwachten dit ook van zichzelf. Het is belangrijk te beseffen dat ze hierdoor niet altijd om hulp vragen. Als ze om hulp vragen is het goed om hier aandacht aan te besteden. Dit klinkt simpel, maar vaak wordt een hoogbegaafde leerling gestimuleerd om zelf nog even na te denken.
- ✓ Problemen met executieve functies (taakinitiatie, doorzettingsvermogen, werkgeheugen, volgehouden aandacht, plannen, orde scheppen, impulscontrole, inzicht in eigen gedrag etc.): Wanneer een leerling bepaalde executieve functies niet goed heeft ontwikkeld, kan dit voor problemen zorgen bij het (zelfstandig) verwerken van de lesstof in de klas. Sommige vaardigheden beheerst de leerling dan nog niet. Deze zullen, net als bij andere leerlingen ingeoeft moeten worden.
- ✓ Discrepanties in de ontwikkeling:
Denk hierbij aan een discrepant profiel, maar ook aan andere kindkenmerken, zoals: denken maar niet doen, te veel associëren waardoor je niet bij het onderwerp kunt blijven, kloof tussen emotioneel en cognitief etc.
- ✓ Niet willen/ motivatieproblemen:
Vaak wordt gezegd: hij/zij is niet gemotiveerd om zijn werk te doen. Vaak heeft de leerling echter een zeer sterke motivatie om het niet te doen. De kunst is om erachter te komen wat die motivatie is.
- ✓ Niet durven/ overtuigingen/mindset/faalangst:
Eigen opvattingen over leren en eigen intelligentie kunnen een leerling behoorlijk in de weg staan. Faalangst of een fixed mindset (Carol Dweck) kunnen een belemmering vormen.

- ✓ Het leerstofaanbod is niet passend:
Wanneer een leerling verrijgingsstof krijgt, moet deze passend zijn bij het niveau. Wanneer de stof te makkelijk of te moeilijk is, zal de leerling niet laten zien wat de leerkracht van hem verwacht.
- ✓ De begeleiding van de leerkracht is niet passend:
Wanneer een leerling aan de slag gaat met verrijking en deze is in de zone van de naaste ontwikkeling, dan heeft de leerling waarschijnlijk hulp nodig van de leerkracht, net zoals andere leerlingen die iets boven hun niveau werken. Wanneer deze begeleiding ontbreekt, zal de leerling niet laten zien wat de leerkracht van hem verwacht.

Naast bovenstaande, meest voorkomende oorzaken, kunnen andere oorzaken ook een rol spelen. Nogmaals, per leerling moet apart gekeken worden en een handelingsgericht advies gegeven worden. Het DHH-PO kan hierbij een ondersteunende rol bieden.

In de profielen van Betts en Neihart wordt ook aandacht besteed aan onderpresteren, de oorzaak en de goede beleidingsvorm. De uitgebreide uitwerking van deze profielen inclusief handelingsadviezen is te vinden op de site van SLO. (www.talentstimuleren.nl)

Profiel leerling	Beknopte typering	
Aangepast succesvol	<i>De aangepaste, succesvolle leerling...</i> levert goede prestaties, is perfectionistisch, vermijdt risico en zoekt bevestiging van de leerkracht.	
Uitdagend creatief	<i>De uitdagende, creatieve leerling...</i> is creatief, komt op voor eigen opvattingen, is competitief, heeft grote stemmingswisselingen, is eerlijk en direct	
Onderduikend	<i>De onderduikende leerling...</i> ontkent zijn of haar begaafdheid, vermijdt uitdaging, zoekt sociale acceptatie en wisselt in vriendschappen	
Risicoleerling (drop-out)	<i>De risicoleerling...</i> is creatief, zoekt buitenschoolse uitdaging, isoleert zich zelf, verstoort, presteert gemiddeld of minder, bekritiseert zichzelf en anderen	
Dubbel bijzonder	<i>De dubbel bijzondere leerling...</i> heeft kenmerken van leer- en/of gedragsproblemen, werkt inconsistent, presteert gemiddeld of minder (mogelijk als gevolg van een onderliggend leerprobleem), verstoort en reageert af	
Zelfsturend autonoom	<i>De zelfsturende, autonome leerling...</i> heeft goede sociale vaardigheden, werkt zelfstandig, ontwikkelt eigen doelen, werkt zonder bevestiging, is creatief, komt op voor eigen opvattingen en neemt risico	

C. Versnellen

Dit beleid is gebaseerd op onderzoek wat is uitgevoerd in het kader van de opleiding voor talentbegeleider (Novilo).

In dit hoofdstuk wordt een antwoord gegeven op onderstaande vragen:

- Wat wordt er in dit beleidsplan verstaan onder versnellen?
- Wat is het doel van versnellen?
- Is versnellen een goede interventie?
- Wanneer kan er gedacht worden aan versnelling?
- Welke criteria worden gehanteerd voor versnelling?
- Wie neemt het besluit tot versnellen?

Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een stroomschema waarin de stappen voorafgaand aan het besluit verhelderd worden.

Wat wordt er in dit beleidsplan verstaan onder versnellen?

Versnellen is een onderwijskundige interventie die leerlingen op snellere wijze of op jongere leeftijd dan gewoonlijk door een onderwijskundig programma laten gaan.

Webb (2013) omschrijft twee manieren van versnellen. Allereerst wordt er over versnellen gesproken wanneer een leerling voor één of meer vakken sneller door de leerstof gaat. Als tweede wordt gesproken over het 'overslaan van een klas', een leerling wordt één of meer niveaus hoger geplaatst voor één, meer of alle vakken. In dit beleidsplan wordt onder versnellen de laatste optie verstaan en meer specifiek gemaakt: Een leerling wordt voor alle vakken één of meerdere niveaus hoger geplaatst. Het vervroegd doorstromen van kleuters naar groep 3 is een ander traject dan in dit beleidsplan wordt omschreven.

Wat is het doel van versnellen?

'Het doel van versnellen is in alle gevallen de leerstof beter laten aansluiten bij de capaciteiten en het leertempo van de leerling' (Webb, 2013)

Is versnellen een goede interventie?

De meningen over dit onderwerp lopen sterk uiteen. Voor een uitgebreide weergave van argumenten wordt verwezen naar het onderzoek in de bijlage. In dit beleidsplan wordt alleen de conclusie weergegeven.

Concluderend kunnen we stellen dat versnellen een goede interventie kan zijn, mits er een goede voorbereiding, maar ook een goed plan voor de toekomst gemaakt wordt. Hierbij moet het doel voor ogen gehouden worden.

Na literatuuronderzoek en inventarisatie bij intern begeleiders blijven zij bij het standpunt dat versnellen een uitzondering is. Het is wel een goede mogelijkheid die bekeken kan worden als overige interventies te weinig effect hebben gehad. School moet echter eerst aan de slag om kinderen binnen de klas te ondersteunen. Als versnellen overwogen wordt, moet dit volgens vaste criteria en een helder plan verlopen.

Webb (2013) geeft aan dat uit onderzoek in de VS gebleken is dat wanneer het verstandig lijkt een leerling een klas te laten overslaan, dit het best zo jong mogelijk kan gebeuren.

Leonieke Boogaard adviseert te voorkomen nog te versnellen in groep 7 en 8. Versnellen komt het meest voor in de groepen 2, 3 en 4.

Wanneer is er aanleiding om te denken aan versnellen?

Van Gerven (2016) spreekt over didactische noodzaak: Wanneer er in de eigen groep niet voldoende geboden kan worden, of de leerling overstijgt op alle gebieden de groep, waardoor een eigen leerlijn ontstaat, is er didactische noodzaak om de leerling te laten versnellen.

Boogaard (2020) geeft aan dat er een aantal indicatoren zijn waarbij versnelling overwogen moet worden: Als aan de onderwijsbehoefte met verrijken en verdiepen niet meer tegemoet gekomen kan worden, het gat met leeftijdgenootjes steeds groter wordt, er verveling ontstaat, er geen uitdaging meer is, een leerling zelf wil versnellen, onderpresteren een regel wordt of wanneer prestaties heel wisselend gaan worden.

Bij interne interventies kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het werken aan executieve functies binnen de klas of in een klein groepje. Of bijvoorbeeld het organiseren van contact met peers binnen de school.

Bij externe interventies kan er bijvoorbeeld gedacht worden aan één-op-één begeleiding op het gebied van mindset, rots en water training of psychomotorische therapie.

Wat zijn criteria voor een beslissing genomen wordt?

- Compacten en verrijken in de eigen groep levert voor de leerling te weinig op, overige (interne of externe) interventies hebben te weinig effect gehad.
- Het DHH-PO moet doorlopen worden, zowel de module diagnostiek als de 'risico- afweging vervroegde doorstroming'
- Er wordt een plan gemaakt voor het vervolgaanbod wanneer de leerling versnelt.

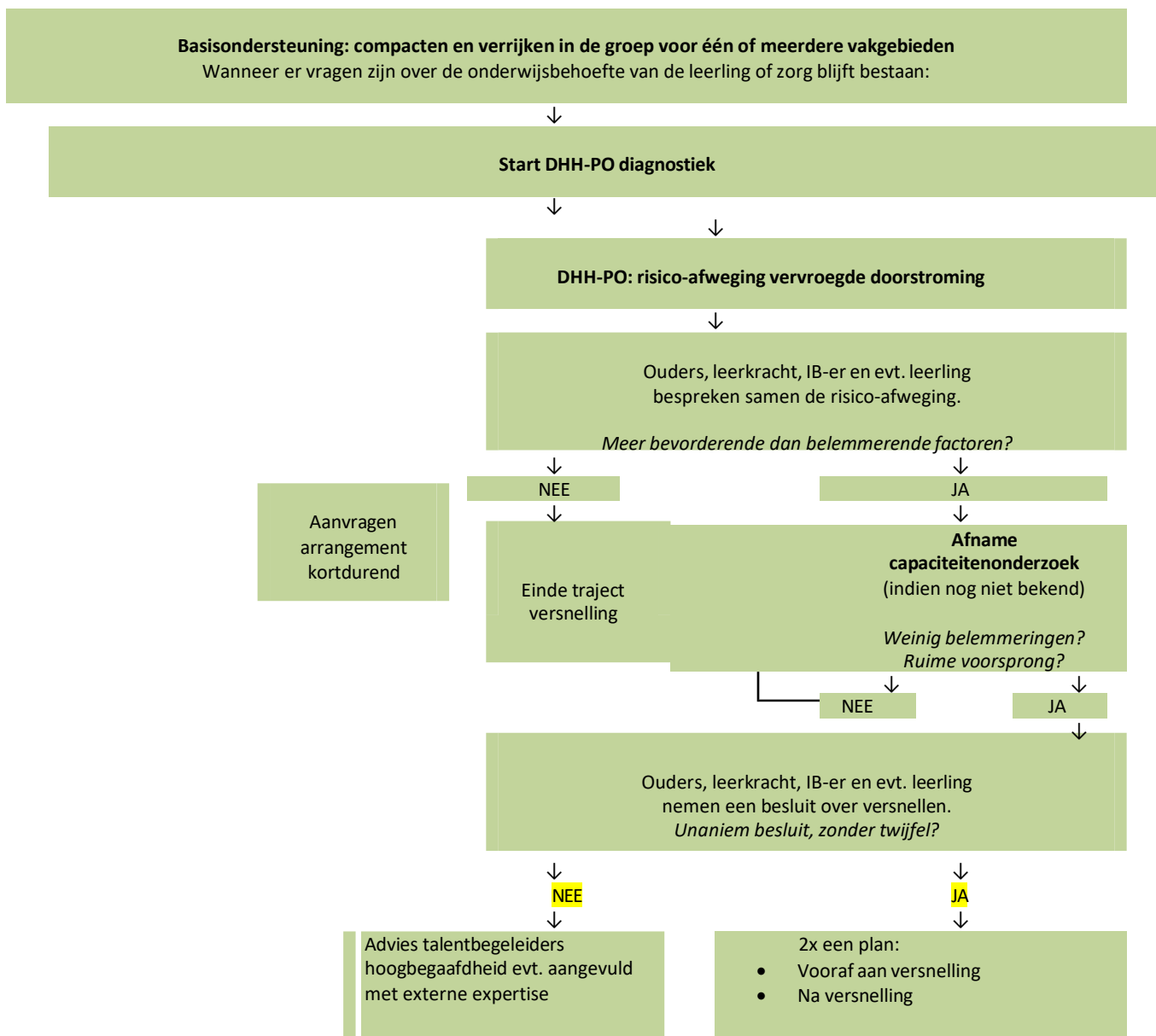
Wie neemt het besluit tot versnellen?

Het besluit tot versnellen wordt door school, ouders en leerling genomen op basis van overeenstemming. Het besluit wordt genomen als alle stappen doorlopen zijn en alle voor- en nadelen tegen elkaar afgewogen zijn. Indien school, ouders en de leerling geen overeenstemming kunnen bereiken, kan een externe specialist op het gebied van hoogbegaafdheid worden geadviseerd.

Welke stappen moeten in praktijk worden gezet en wie is hierbij betrokken?

Zie hiervoor het stroomschema op de volgende pagina en het bijgevoegde stappenplan.

Stroomschema versnelling:

Stappenplan versnelling:

1. Basisondersteuning in de groep. Voor de leerling wordt compacten en verrijken toegepast op één of meerdere vakgebieden.
2. Wanneer de leerling signalen afgeeft die reden geven tot zorg wordt het DHH-PO, de module diagnostiek, ingezet.
3. De resultaten uit de module diagnostiek worden besproken (door leerkracht en IB) en omgezet in onderwijsbehoeften. Mogelijk is er meer compacting en verrijking nodig, mogelijk kan de leerling geplaatst worden in de *Levelklas*, mogelijk is een arrangement nodig, mogelijk is het wenselijk dat de leerling versnelt.
4. Indien de mogelijkheid wordt bekeken dat de leerling versnelt, wordt de risico-afweging vervroegde doorstroming van het DHH-PO ingevuld.
5. De resultaten die dan beschikbaar zijn, worden met school, ouders en leerling besproken. Wat zijn de belemmerende factoren, wat zijn de bevorderende factoren, wat is er nodig om voor deze leerling versnelling succesvol te laten zijn?
6. Indien uit deze risico-afweging een voorkeur voor versnellen naar voor komt, wordt er een capaciteitenonderzoek afgenomen.
7. Indien het capaciteitenonderzoek bevestigt dat er sprake is van een ruime voorsprong ten opzichte van leeftijdsgenoten én er uit dit onderzoek weinig of geen belemmerende factoren naar voor komen die versnelling afraden, kan de beslissing tot versnellen gezamenlijk genomen worden. Indien er twijfel bestaat of er bestaat geen overeenstemming over het besluit, dan wordt een externe specialist op het gebied van hoogbegaafdheid om advies gevraagd.
8. Er wordt een plan '*vooraf*' gemaakt waarin duidelijk wordt welke groep(en) er versneld wordt, waarbij aandacht wordt besteed aan de leerstof, maar ook aan nieuwe te leren vaardigheden.
9. Er wordt een plan '*daarna*' gemaakt waarin aandacht wordt besteed aan compacten en verrijken van de nieuwe leerstof, de aan te leren vaardigheden en het toekomstperspectief van de leerling.

7. Toekomstperspectief

2022-2023

- De werkgroep Cognitief Talent bekijkt of er ondersteuningsbehoeften binnen de school zijn m.b.t. het compacten en verrijken volgens het DHH-PO (voor gr 1 t/m 8)
- N.a.v. vragen en behoeften van onze leerkrachten op het gebied van HB wordt door Het Talentenlab een studieochtend (maart 2023) georganiseerd.
- St. Bavo blijft voorzien in een (plusklas) *Levelklas* voor (HB) leerlingen van groep 5 t/m 8
- Het herziene protocol Cognitief Talent wordt ter informatie aangeboden aan:
  - De werkgroep Cognitief Talent
  - De MR
- Het protocol wordt vastgesteld door de directeur.
- Ouders zijn geïnformeerd over de werkwijze van de St. Bavo
- De St. Bavo heeft een duidelijk beleid op het gebied van versnelling.

2023-2024

- Er is een doorgaande lijn met de scholen voor voortgezet onderwijs.

Bijlagen

1. De Levelklas

De doelstelling van de *Levelklas* is tegemoet komen aan de specifieke behoeften van (hoog)begaafde kinderen in de leeftijd van groep 5 t/m 8 door:

- ieder kind een intellectuele stimulans en uitdaging op eigen niveau te bieden; (cognitief aspect);
- alle kinderen de gelegenheid te bieden met gelijkgestemde leeftijdsgenoten in contact te komen en daarmee te kunnen optrekken (sociaal aspect);
- de emotionele ontwikkeling doelgericht te stimuleren en (binnen de mogelijkheden) eventuele blokkades op te heffen (emotioneel aspect);
- te stimuleren dat de creatieve capaciteiten zich zo optimaal mogelijk kunnen ontplooien (creativiteitsaspect).

Criteria voor een plaats in de *Levelklas*:

- Een leerling dient voldoende kenmerken te hebben van hoogbegaafdheid volgens het DHH- PO module diagnostiek.
- De leerling dient problemen te ervaren op meerdere clusters uit de diagnostiekfase.
- Compacten en verrijken in de klas heeft te weinig opgebracht voor deze leerling.
- De school kan niet voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling in de groep.
- De leerling heeft ondanks het aanbod van een compact lesprogramma en verrijking in de klas dringend behoefte aan omgang met gelijkgestemden/ peers.
- Een intelligentieonderzoek kan een zinvolle aanvulling zijn, maar is niet noodzakelijk voor plaatsing in de *Levelklas*.

Wanneer een leerling wel kenmerken heeft van begaafdheid, maar weinig tot geen problemen ervaart op de acht clusters, dan wordt ervanuit gegaan dat begeleiding in de klas door middel van compacten en verrijken voldoende moet zijn om aan de onderwijsbehoeften van de leerling te voldoen.

Stappen

- De IB-er levert het totaalverslag van de module diagnostiek aan bij de talentbegeleider (coördinator hoogbegaafdheid).
- Vanaf augustus 2021 wordt de leerling aangemeld bij een van de talentbegeleiders,
- Zij bespreken dit met de werkgroep Cognitief Talent.
- Wanneer duidelijk is dat er voldoende interventies hebben plaatsgevonden, worden deze besproken met de betreffende *Levelklas*leerkracht over de mogelijke plaatsing van de leerling.
- De *Levelklas*leerkracht maakt een afspraak met ouders, leerkracht en IB-er om plaatsing van de leerling te bespreken. Indien mogelijk kan de leerling bij dit gesprek gedeeltelijk aansluiten.

De leerlingen krijgen hiermee toegang tot de *Levelklas* voor minimaal één schooljaar.

2. Deelname in de Levelklas

Wanneer leerlingen deelnemen in de Levelklas krijgen ze geen individueel handelingsplan. Wel wordt er gekeken naar de problemen die ervaren worden op de acht clusters uit de module diagnostiek. Op basis hiervan worden begeleidingsdoelen opgesteld. Daarnaast wordt met de leerling overlegd waar deze zelf graag aan wil werken. Samen met de leerling worden leerdoelen opgesteld. De voortgang van de leerling wordt bijgehouden in ParnasSys.

Indien een leerling geplaatst wordt in de Levelklas zijn er tweemaal per jaar contactmomenten met ouders:

Gesprek n.a.v. module diagnostiek, waarbij meteen afgesproken wordt waar het accent van de begeleiding ligt.

- Rond de kerst worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek. Indien mogelijk sluit de groepsleerkracht aan bij het gesprek.
- Bij de rapporten in februari wordt door de talentbegeleiders een kort mondeling verslag gedaan aan de leerkrachten over het functioneren van de leerling in de Levelklas.
- Aan het einde van het schooljaar wordt dit ook opgenomen in het tweede rapport en volgt een kort gesprek met de ouders.

De begeleiding die leerlingen in de Levelklas krijgen, valt niet onder externe therapie onder schooltijd.

Aanbod in de Levelklas

- Werk- en leerstrategieën:

De meeste leerlingen die in de Levelklas terecht komen ervaren problemen op het gebied van werk- en leerstrategieën en missen voldoende uitdaging in hun eigen klas.

Om ze hierbij te helpen, werken we met verschillende materialen:

Het Levelwerk

Dit bevat uitdagende projecten voor de leerlingen.

De leerlingen ervaren dat ze andere strategieën aan moeten wenden dan ze gewend zijn om tot een goed eindproduct te komen. Hierbij is het proces wat hieraan voorafgaat erg belangrijk.

Het Vooruitwerklabboek

Bij de lessen uit dit boek ligt de nadruk op de denkprofielen van Sternberg. De kinderen ontdekken hun eigen denkprofiel en zetten deze in bij het uitwerken van de verschillende lessen.

Bloom-projecten

Bij deze projecten wordt de nadruk gelegd op hogere orde denkvaardigheden. Kinderen werken vragen uit bij een gezamenlijk onderwerp.

Tevens verzorgen gastdocenten diverse lessen in de groep.

Voor de leerlingen van groep 7 en 8 wordt er eenmaal in de Levelklas periode gewerkt aan het boekje: Stappenplan toetsen oefenen. In dit boekje wordt er kennis gemaakt met diverse leerstijlen en manieren van toetsen oefenen. Door middel van huiswerk oefenen de kinderen deze manier, zodat zij wennen het plannen en oefenen van huiswerk.

Ter aanvulling wordt er gewerkt met denkspellen en materiaal om te filosoferen.

Er wordt jaarlijks deelgenomen aan een project zoals Spacebuzz of Junior Explorers

- Sociaal-emotionele ontwikkeling:

In de **Levelklas** wordt gebruik gemaakt van het boek: 'Hoogbegaafd, nou en?' van Wendy Lammers van Toorenburg, met bijbehorende werkboeken. In dit boek wordt uitgelegd wat het inhoudt om hoogbegaafd te zijn en tegen welke problemen kinderen aan kunnen lopen. Specifieke onderwerpen die besproken worden zijn: je 'anders' of eenzaam voelen, onderpresteren, verveling op school, pesten, aanpassen, leerstijlen. Het boek laat zien hoe deze problemen kunnen ontstaan en reikt volop manieren aan om daar mee om te gaan. Het boek is speciaal geschreven voor kinderen.

pr

Daarnaast wordt er eenmaal in de periode van de Levelklasleerling gewerkt aan het "Werkboek Mindset" van het Talentlab. Stap voor stap maken de leerlingen kennis met de mindsettheorie van Carol Dweck. Via de verhalen van Fixie en Growie leert hij (of zij) wat het verschil is tussen de vaste mindset en de groei mindset. Hierbij komen alle relevante thema's aan bod, zoals de wijze waarop je denkt over je intelligentie en kwaliteiten, je comfortzone, het aangaan van uitdagingen, het leren van fouten, doorzettingsvermogen en meer. Door middel van afwisselende en creatieve opdrachten leert het kind hoe hij kan leren denken zoals Growie en hoe hij dit kan inzetten bij het werken aan zijn eigen doelen.

Naast deze materialen wordt er gewerkt met diverse spellen op het gebied van sociaal- emotionele ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld het kikkerkwartet of 'Openhartig'

Dagindeling:

De dagindeling van de **Levelklas** ziet er globaal als volgt

uit: 08.45-09.00 Inloop

09.00-09.30 Sociaal-emotionele ontwikkeling/ Smartgames

09.30-10.30 Werkblok 1
Werken aan het project

10.30-10.45 Pauze

10.45-11.00 Werkbespreking voor werkblok 2

11.00-12.00 Werkblok 2:
Werken aan het project/ Levelwerk

12.00-12.30 Eventueel andere ondersteuning
Afronding

De beoordeling voor de leerling is belangrijk. Deze wordt tijdens de bijeenkomsten teruggekoppeld, maar er dient ook een vorm van rapportage te zijn. De leerling ontvangt daarom bij het tweede en het derde rapport een evaluatie van de ontwikkeling in de **Levelklas**. De leerlingen worden, overeenkomstig met de projecten beoordeeld op de volgende gebieden:

- ✓ Creativiteit & originaliteit
- ✓ Inzet & verzorging
- ✓ Procesvoortgang
- ✓ Eindresultaat
- ✓ Presentatie

Door middel van compacting en het aanpassen van de weektaak creëert de leerkracht voldoende tijd, zodat de leerling deel kan nemen aan de **Levelklas**. Wanneer een leerling specifieke vakken mist, overlegt de groepsleerkracht met de leerling of en op welke wijze de leerling de vakken inhaalt die hij mist.

Er wordt van de leerkracht en de school verwacht dat deze er rekening mee houdt, dat de leerling deelneemt aan de *Levelklas*. Aangezien er zowel door de leerlingen als de leerkracht gebruik wordt gemaakt van een lange termijnplanning, is het belangrijk om een leerling op tijd af te melden als deze bij hoge uitzondering niet aanwezig kan zijn. De verantwoordelijkheid voor het afmelden van de leerling ligt bij de leerkracht.

Om de rust en veiligheid in de groep te waarborgen wordt er gebruik gemaakt van vijf instroommomenten:

- na de zomervakantie
- na de herfstvakantie
- na de kerstvakantie
- na de carnavalsvakantie
- na de meivakantie

Daarnaast wordt er rekening gehouden met de projectplanning. Bij deze instroommomenten wordt er met de hele groep met een nieuw project gestart.

Om de begeleiding van de leerlingen te waarborgen is er een maximum van 14 leerlingen in de Levelklas vastgesteld. In principe neemt een leerling minimaal 1 jaar deel in de Levelklas. Daarna wordt bekeken door de talentbegeleider i.s.m. de werkgroep cognitief talent en de leerkrachten of plaatsing gecontinueerd dient te worden.

Van deze regel wordt afgeweken indien:

- Leerkracht, ouders en/ of talentbegeleider signaleren dat het niet goed gaat met de leerling. We praten dan over een significante verandering in gedrag of leerresultaten. Er dient dan gekeken te worden naar de oorzaak van deze verandering. Deze wordt getracht eerst aan te pakken. Hierbij houden we rekening met de specifieke problemen die hoogbegaafde leerlingen kunnen ervaren. Op het moment dat er geen verbetering optreedt, kan na goed overleg besloten worden de leerling uit de *Levelklas* te plaatsen.
- De onderwijsbehoefte van de leerling verandert. Mogelijk heeft de leerling na verloop van tijd voldoende aan de aanpassingen die in de klas zijn gemaakt of ervaart hij /zij gedurende de schoolloopbaan dat de leerstof van de groep voldoende uitdagend is.
- Het gedrag van de leerling de voortgang van de overige leerlingen belemmert. Wanneer de leerling het groepsproces op een ernstig negatieve wijze beïnvloedt.
- De *Levelklas* vol is. Een aangemelde leerling wordt op de wachtlijst geplaatst. Leerlingen worden op volgorde van aanmelding geplaatst. Voor de zittende leerlingen wordt bekeken of zij na een jaar plaats kunnen maken voor een andere leerling of dat er nog de noodzaak is om de begeleiding van de leerling te continueren.

Wanneer er sprake is van een wachtlijst worden de leerlingen op volgorde van aanmelding geplaatst

3. Begeleiding op het niveau van het Regionaal Samenwerkingsverband (RSV) Breda

De volgende drie arrangementen zijn ontwikkeld voor hoogbegaafde leerlingen.

- Kortdurend specifiek
Wanneer de onderwijsbehoefte van leerling de basiszorg overstijgt en er gewerkt dient te worden aan een specifiek doel.
- Intensief
Waarbij twice exceptional ('dubbel- bijzonder) hb-leerlingen structureel ondersteund worden. Het gaat om **hoogbegaafde** leerlingen die ontwikkelings- en leerproblemen hebben, dit is **twice exceptional**. In 2 opzichten is er speciale onderwijsbehoefte aanwezig. Het gaat hier dan met name over drop-outs binnen het reguliere onderwijs. Dit arrangement kan ingezet worden binnen de eigen school of het kan een tijdelijke plaatsing in een voorziening inhouden.
- TLV SO 4
Voor leerlingen waarbij de gedragsproblematiek primair is.

Voor een verdere uitwerking van deze arrangementen wordt verwezen naar de notitie van het RSV. Deze is gepubliceerd op de site van het RSV.

www.rsvbreda.nl/primair-onderwijs

4. Weg met de plusklas

Column

Weg met de plusklas

"Gaat uw dochter naar de minklas, mevrouw? Wat geweldig! En krijgt ze dan ook minwerk binnen de groep? ja? Dan hoort ze dus echt bij de minkinderen. U zult wel trots zijn!"

Een nogal onwaarschijnlijke conversatie, toch? Wie wil er nou 'min' zijn? 'Plus' daarentegen klinkt een stuk prettiger. Plus staat voor meer, plus staat voor beter. Dus hoe fijn is het wanneer je kind bij de pluskinderen hoort, pluswerk krijgt en naar de plusklas mag?

Oké, natuurlijk verdient ieder kind onderwijs dat bij hem of haar past. Dat er gedifferentieerd moet worden, is een feit. Maar laten we alsjeblieft niet meer praten over 'plus'. Moet je je voorstellen dat je zo'n pluskind in een plusklas bent. De verwachtingen die dit met zich meebrengt zijn torenhoog. Hoe bewijs je dat je 'erbij hoort'? Door snel klaar te zijn? Foutloos te werken? Geen moeite te hoeven doen? Alles gemakkelijk te vinden? Stuk voor stuk zaken die per definitie niet thuis horen in een plusklas.

Laten we daarom van al onze plusklassen PLOETERKLASSEN maken. Ploeteren heeft niets te maken met beter of slimmer zijn dan anderen. Ploeteren gaat over je hersens laten kraken, hard werken en doorzetten. Ploeteren gaat over fouten maken, opnieuw beginnen en hulp vragen. Ploeteren = leren.

In een ploeterklas hoef je niet te bewijzen dat je slim bent. Wat je er wel doet is leren leren: effectief leren omgaan met leersituaties. Ervaren dat leren niet snel en moeiteloos gaat en al doende je rugzak vullen met onmisbare vaardigheden, die je de rest van je leven kunt gebruiken. Deelname aan een ploeterklas is dus geen privilege en maakt je niet 'beter' dan anderen. Het is gewoonweg een vorm van differentiatie, die sommige kinderen nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Dus... weg met de plusklas, welkom in de ploeterklas!

Floor Raeijmaekers

Floor Raeijmaekers is Specialist in Gifted Education (ECHA) en eigenaar van Het TalentLab. Ze geeft trainingen over hoogbegaafdheid en mindset en ze coacht hoogbegaafde kinderen. Floor is de bedenker van Fixie & Growie en samen met haar dochter schreef ze het boek 'Hartstikke Hoogbegaafd!'.

5. Lijst van afkortingen en verklaringen

DHH-PO	Digitaal Handelingsprotocol Primair Onderwijs
HGW	Handelingsgericht werken
IB-er	Intern begeleider
IQ	Intelligentie quotiënt
Novilo	Opleidingscentrum op het gebied van hoogbegaafdheid
SKOR	Stichting Katholiek Onderwijs Rijsbergen
SLO	Stichting Leerplan Ontwikkeling
WAIS	Wechsler Adult Intelligence Scale